

2004: slecht vlinderjaar

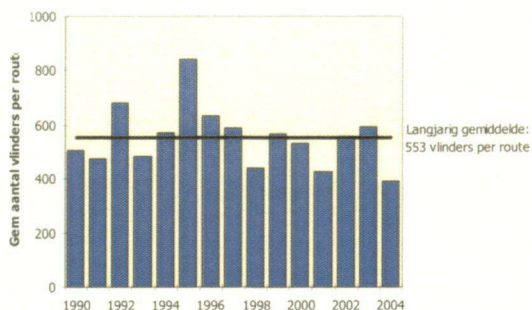
Tekst:
Chris van Swaay
(De Vlinderstichting)
& Calijn Plate (CBS)

Na de hete en droge zomer van 2003 waren we allemaal benieuwd hoe het in 2004 verder zou gaan met onze vlinders. Helaas lijkt 2004 een van de slechtste jaren te zijn geworden: van de regen in de drup?

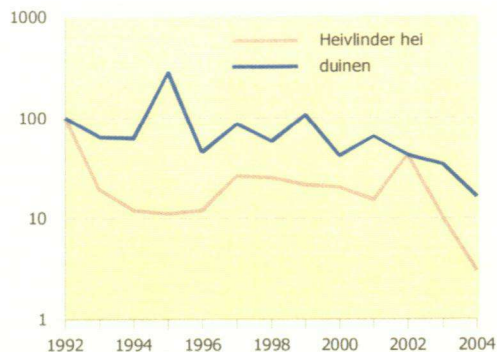
De zomer van 2003 leverde niet alleen veel mooi zomerse dagen op, er waren eindelijk ook weer eens veel vlinders. Figuur 1 laat overigens zien dat met name 1992 en 1995 veel vlinderrijker waren. Maar al in 2003 waren de eerste bedreigingen zichtbaar. Vooral de droogte zou wel eens een probleem kunnen worden. Want droge, zonnige en hete dagen zijn perfect voor de vlinders en de vlinderaars, maar de planten verschroeyden op het veld. En daar moeten de rupsen uiteindelijk toch weer van eten. En op de hei was niets te halen voor de heivlinders, die dan ook massaal naar de dorpen vluchtten. Langs de rand van de Veluwe kon je dan ook op veel buddleia's heivlinders vinden. Maar waar zouden die nu hun eitjes op gaan afzetten?

Figuur 1 laat het duidelijk zien: nog nooit werden er gemiddeld zo weinig vlinders op de transecten gezien als in 2004. Het gemiddelde van 391 vlinders per route is minder dan de helft van de 840 in 1995! De klap kwam vooral hard aan bij de heivlinder en kommavlinder (figuur 2 en 3). Het ging met de heivlinder al beroerd op de heidevelden in ons land, maar in 2004 zakte de index tot een ongekend dieptepunt. Waar in 1992 nog honderd heivlinders vlogen, waren er dat in 2004 nog maar drie! In de duinen leek de achteruitgang lange tijd nog wel mee te vallen, maar ook daar dalen de aantallen de laatste jaren.

Figuur 1: Gemiddeld aantal vlinders per jaar op de monitoringroutes in het Landelijk Meetnet Vlinders.

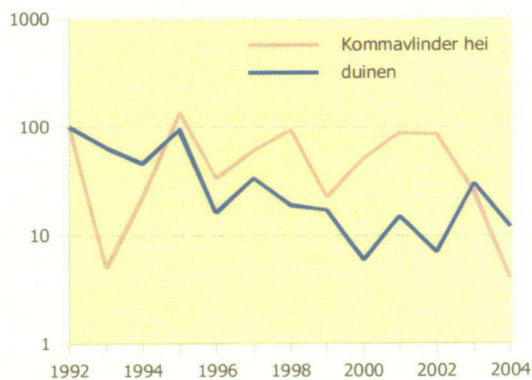

Bij de kommavlinder ging het in de duinen juist lange tijd slechter dan op de hei, al fluctueerden de aantallen daar flink van jaar tot jaar. In de duinen heeft de kommavlinder op veel plekken te lijden onder een lage konijnenstand: konijnen houden de vegetatie kort en zorgen zo voor optimale

Figuur 2 (boven): Index van de heivlinder op de hei en in de duinen.

Figuur 3 (onder): Index van de kommavlinder op de hei en in de duinen.

omstandigheden voor de kommavlinder. Maar konijnen hebben het moeilijk. De ziektes myxomatose en VHS (Viraal Hemorrhagisch Syndroom) hebben de konijnenstand gedecimeerd, en nog maar op enkele plekken zie je nog 'ouderwets' veel konijnen. In 2004 daalde de stand van de kommavlinder in de duinen niet dramatisch, maar net als bij de heivlinder ging het op de hei wel fout.

Het was natuurlijk niet alleen maar kommer en kwel. Vooral de zilveren maan deed het goed, en op de meeste populaties werden aanmerkelijk meer vlinders gezien dan in 2003. Wellicht dat de natte graslanden waar deze soort leeft, minder te lijden hebben gehad van de droogte. Ook het oranjetipje en het icarusblauwtje waren in 2004 talrijker dan voorgaande jaren.

Intussen loopt het telseizoen 2005 al weer bijna op zijn eind. Iedereen die mee wil doen aan het Landelijk Meetnet Vlinders is welkom. U kunt zich aanmelden bij Mathilde Groenendijk of Chris van Swaay van De Vlinderstichting.